

שית, לשינאת-נשים, להומוסכסואליות מת-
 מדת (135)... (כתבי זיגמונד פרויד).
 כתשביץ המשולל פיתרון, ממשיך יזהר
 בהקרנת מועקתיו הפנימיות על נייר-
 הכתובה שלו, והוא ממשיך ומקרין את
 התמונה הקבוצתית של האשה הצעירה
 הארצישראלית, בכיסוי מרציפני מועט של
 סארקאזם שאין בכוחו לכסות ולהסתיר
 את מועקותיו: דווקא כל אותן הציפיות
 והרבוניות והרחיקות שלכם. והן שמעלה
 קלות את החיים לאור כל החיים, אבל הן
 הן דווקא עמודי-התווך של ההכשרה ושל
 המשק לעתיד. ותראו: כשיחה הן שותף
 קות. כמו קרש. כשירה מזויפות. כמו
 חתול מיכה. בריקוד - נחצות, כמו שקי
 סוכין. אבל בפריגה, ברכילות ובתוכנית
 ציד הן מאה אחוז. וגם במטבח. והכל הן
 יודעות. פרצופות. צוחקים להן, בורחים
 מהן, ולא איכפת להן: יימצאן תמיד
 שלוש המרוי בליל-השוק אחר, לילה כלי
 כוכב, שיפלו בטעות, או מרוב שיעמום,
 ברשתן - אבל הן כבר תאחזנה בהם
 כעכביש את זכוכו. רק חצי נשיקה, מרוב
 בטלה - והן כבר בהריון - ואין מה
 לעשות! הנה ברמעות, ככל הלב, במכטים
 חמים, בהתפרקות. כאמא שלהן, במחנה
 החרדות שלהן, ולא ירפו ממך, יעטפו אותך
 בשמיכת-נוצות, תאהבנה, ותפרנה כפי
 תורם, תמלאנה גרביים, ותאאנה גם לי
 צווארון שלא יתפלא... לאלה שלוש הן
 יאכנעם*, וכבר הן פרות חולפות, שמי
 נות ומנענעות, וכבר הן כוליות וברריות
 טיב, ולא תגורנה ולא תסטינה (8-299).

ג. לרתק את הנשמה

**התועה בעבותות-חרטה
 אל סימלי-אמהות**

יזהר אינו נעדר, בכתיבתו, את הביאט-
 רצייה התלומית והאלוהית. הדמות הבה
 הטורה והמלאכית, המשמשת כהיפך ל-
 דמות האשה הארצישראלית. המעוררת ב-
 לב מחבר ימי ציקלג ערגונות בלתי-מסופיע
 נחים לדמויות אשה בעל-ידיעוד, מתמיהה
 כנבכיו הסיפרותיים: גל-גליה, מה כן
 חשוב? את קיימת? הכל לא ואת כן?
 אולי דווקא. מה את ערשה קעת? אני

* סבתות, באידיש.

ס. יזהר

נראה איזה את שני שדייך. הלפנים, הנפ-
 לאים. הזקופים עם פירחי פיסמותיהם. ניר
 רא אורב מגוועים לי את הלב. ללפף,
 להעביר אצבעות, וכפירי, להחניף אל-
 הם, ובלשון ובשפתיים, ובמלאו הפה, שי
 תמיד נשאר קטנטן; תינוקי, לעומת קד-
 שם המלא. הלבן. התנוע. והמחטיא. נורא
 אורב אותך. להיזכר כך פתאום. כאילו
 לעולם לא (843)...

עניין האשה היהרית מתחיל אט-אט
 להתבהר. דומה כי המפתח לפיענוחה מצוי
 בקטע הזה. הפסיכולוג אריק ה. אריקסון,
 בסיפרו ילדות וחברה*, ממשיך את היש-
 קפותיו של פרויד בגיתוח יצירות-אמנות
 ויצריות, ואישים וסיטואציות בהיסטוריה
 מבעד לראי הניתוח הפסיכולוגי. הוא מפרס
 את עניין הדחפים למישרים של השקפות-
 העולם הפוליטיות, תוך ניתוח המרכיב גבר
 פאשיסטי, במיכלול היחסים שבין גבר
 לאשה: גם בקרב הנשים נטעה תודעת-

* אריק ה. אריקסון, ילדות וחברה,
 פסיכולוגיה של האדם בתמורות הזמן,
 מאנגלית: אורי רפ. הוצאת ספריית-פרו
 עלים.

ובוראי מתפקעות כשרואת, הן שם, עם
 כל עטיניהן שהן צוררות להן כדריות
 הרחבת והמשווצות שלהן, ימח-שמך, עמי-
 ני נקבות היונקים צמל אמהות רר-הלכ,
 לא לא לא, לא את, לא את, לא את, תיפ-
 ארת, שלך מרחיבים לראווה, זכים וקני
 סיב, יכולה להתהלך לך חשופה בלא שמץ
 בושיה, תפי כל לב בתימהון והתפעלות,
 ישתאי אלוך כאל מוסיקה נפלאה. כאל
 מעשה ירי-אמן, כאל שיא הטוב האפי
 שרי - לא מועטים מדי ולא מרובים מדי,
 תאוה לעיניים, לקימור, לרום, לתואר, ל-
 תפוחיות, לאצילות, לקסם, להערצה, להש-
 תוללות מאושר (844)...

אם ליטול שוב משיטתו של אריקסון,
 המפענחת ופורטת את האמירות לפרנטות
 של נבכים. הרי במאמר שאותו הקדיש לי
 סרט סובייטי המבוסס על האם של גורקי,
 הוא עוסק בניתוח של אס-טיפוס לאומית
 ובנה, וכותב: אלושה חייב ללמוד לא רק
 לעזוב את אמהותיו; יתירה מזו, עליו לע-
 זוב אותן ללא שאריות של רגש-חטא
 העשוי לתק את הנשמה התועה כעבור
 תות-חרטה אל סימלי-אמהות: משל -
 כאילו, כהינתקו ממנה, הכחיד את אמו.
 שכן, דומה כי הרבה מאותה כניעה חר-
 לנית ובלתי מרוסנת של נשמה נובע מן
 הצורך הפנימי להתגבר על תחושה מרכי-
 דת כאילו ליסטה את בית המחצבת אימו
 ונששה (הצורך הפנימי) ולהחזיר לעצמו
 על-ידי התמונות של נשמות את התחושה
 הקודמת ביותר של בית נווה (278) ...
 ימי ציקלג של יזהר אינם ימי הדור. גם
 לא ימי נשותיו - אלא המסכת המודר-
 חקת של יזהר לנבכיו. כשהוא בטול האור-
 מץ לערוך את המסע הכן והישר לאי-
 שיתו, מסע שירידי אותו מתוך המסכת
 הקולקטיבית שאותה הוא אורג בצפיפות
 מילולית שכזאת, ומכסה בה על אמת חייו
 חחשותיו.

לפני כשנה וחצי, ככנס שנערך לזיכרו
 של ש"י עגנון, הטיל ס. יזהר "מיני-פצצה"
 סיפרותית" תחת הכותרת "לא תעשו לכם
 מעגנים". בהרצאתו, שבה טען כי אין
 לפרש יצירה במישרים המעמיקים שלה,
 וכי ליצירה סיפורית יש אידיוק רובד אחד
 - הלא הוא הרובד והמישור המספרים
 והמתמלים. אבל שיהיה, בדברי הגנתו על
 עגנון - מבלי שזה יצטרך להגנתו של
 יזהר - הגן, למעשה, על הרובדים הפני-
 מיים של יצירת-שלו. המגלים וחושפים את
 הכזב שהוא מעפר עליו במילים כה רבות.

אנתולוגיה מודרנית

רטוון טוד נויך ב-1914, ומשי-
 תייך לאפכות משוררים בריטים
 שפעיה רבות בסוף שנות ה-30
 וראשית ה-40, כממשיכו-ידרך שרי
 ריים של סטרפאן ספנדר ומשוררים
 אחרים בעלי תודעה פוליטית מפור-
 תחת. בניגוד לפומביות של קודמיו
 הם נעזר טוד, בדומה לחבריו,
 כמובנים שוריים של חרזיה, כפי
 דנית, ובהבאת בשורתו החברתית
 תוך שימוש רב ביותר שני סיטוי
 אציות גרוטסקיות.

עצה-לתרבות-ולאמנות לאה פורת, על
 איסור הצגת קספר בעיירות-פיתות.

אנטוניו ארטו
 ניתוח פלאסטי

הגזע הנאציונל-סוציאליסטי גאוה חר-
 הנערות לומדו לקבל כשימחה את
 תפיסתי נוסף, אם יודונו עם גברים אריים
 נבחרים. הם קיבלו הארה, הסברה ועוד
 לחיי מין. ילדת ילדים (257)... אריקסון,
 המפענח את אגדת ילדותו של היטלר,
 מבסס את הכל על תסביך-אם עודף, תוך
 הצגת המיסגרת הפולחנית הסובבת:
 בפולחנים פרימיטיביים אנוס היה המת-
 כגר להקריב מעט מרמו, משיניו, או בדל
 מאכרי-המין שלו; כפולחנים הדתיים הוא
 לומד להודות בחטאיו ולכרוע-ברך. טכסים
 עתיקים אישרו את כוונת הנער להיות
 גבר בעולמו של אביו, ועם זאת להישאר
 תמיד הבן הנצנוט של "האבי-הגדול"
 (255) ...

בדומה לשאר חבריו סופרי תש"ח, הרי
 גם אצל יזהר דור-האבות, דמות, "האבי-
 הגדול" היא כה מלאת-עוצמה ובעלת כוח
 קיומי, עד שדור-הבנים מתש, מסורס, דור
 הגדל על ברכי, "אכול את הבגנול" זהו
 מצב מעורב של סירוס והמעטת-ערך עצ-
 מית של דור, שיוהר מתימר להיות מייצ-
 גו הסיפורתי והמצפוני. דור של מילחמה.
 דור של מאבק עיקש, דור בנים, שמוטב
 לכתר לי עוד מעט מסיפרו של אריקסון,
 בפרק "סוף-דבר: הפחד מפני החרדה",
 שם הוא כותב: במרכז הפחדים הפאליים
 תועתים של הבן-הזכר אורב פחד הסי-
 רוס. העדות הקלינית לקיומו הסטראטגי
 של פחד בנין אבר רגיש זה, הפין, הנת-
 קע ("תוקע את אפו") בחוצפה כזאת -
 היא כה עצימה שאין להטיל בה ספק...
 כאן המקור הינקותי של צורך (הגבר)
 לאויבו, למען יוכל להזריין נגד מתנגד
 מוחשי וללחום בו, ולהשתחרר בכך מן
 החרדה המתמדת מפני אויבים בלתי-ידוי
 עים העלולים למצוא כמפתיע בלתי-מוזיין
 ובגולה לאיביו (314) ...

ודומה כי בפרשנות זו ניתן למצוא מעט
 מההסבר הפסיכולוגי לפשר חיספוסם, עוקי-
 צנותם, ואי-רכותם של גיבורי ציקלג, ילי-
 די עטו של יזהר. הם מגלים טפח בכזב,
 וחושפים טפחים בכזביים.
 בנוסף, נכשל יזהר בהצגת דמות חלו-
 מותיו, או חלום גיבורו, לעומת כל
 השאר, והוא מציג את זו המעוררת בו את
 התחושות האינטימיות, העמוסות בתיאור
 תום האמהות: כולך יפה והפוכה ועשויה
 למופת, כולך מאירה וקלה, כולך שלמות
 היכר שאת היא מופעו, איזה הן כל
 האחרות לעומתך. היו מתפקעות למראיך,

ונפוליאון ליד שעון-שמש, צופה בתפארתו
 המתפשטת על-פני הגן עדי ערימת-הדשן;
 "כל מעשי חם היסטוריה," הוא קורא
 בקול רם
 כשהוא רואה בצלליתו את מידתו
 הרומנטית.
 נוסף עברו: ד. ע.

פנו בקריאות טלפוניות רבות למחלקת
 החדשות בטלוויזיה. אחרי כתבה של עמית
 ארבל, שעסקה במחזה מאראתון מאת
 קידי קינפריטאס, המועלה בימים אלה
 על קרשי החאן הירושלמי. במהלך הכתי-
 בה ציטט קונסורטאס קונספציה הלוקחה
 מתוך התיאטרון וכפילו של המחזאי, השחי
 קן והמשורר הצרפתי אנטוניו ארטו.
 אלא שבנוסח המתורגם על-ידי ארבל, עבר
 שמו של ארטו ניתוח פלאסטי והפך ל-
אנטואן טור • בהצגת קאספר מאת
פטר הנדקא שהועלתה באולם תיאטרון
 ירושלים. ברגע שבו קרא אחד הרמקולים:
 "העוני אינו בוש. המילחמה איננה מיש-
 חק, והממשלה איננה חבורת-ליצנים" קם
 ממושבו ס' יו"ר הכנסת היוצאת, ח"כ
יצחק נבון, יחד עם רעייתו אופירה,
 ונטש את אולם התיאטרון, גרם בכך לחי-
 שות באולם • אירוע אחר, שהתחולל בי-
 לובי של התיאטרון מייד עם תום ההצגה,
 היה טפחות-הכתה שבהן זכה הד"ר ג'וזף
מכמין-מולקמן, עוורה של מנכ"ל המר-

מיהו אנטואן טור?

עבודת-דוקטוראט שעל הכנתה שוקד אחד
 מתלמידי החוג לסיפרות באוניברסיטה הר-
 עיברית בירושלים עוסקת. בחלקה, בהתי-
 בטאות היצרית המלווה את חייהם של
 מרבית משוררי "דור-המדינה" הראשונים:
 דויד אכיון, דהיה רביקוביץ ונתן
 זך. לטענת הדוקטוראנט בולטת העובדה ש-
 המשורר יהודה עמיחי הוא היחיד מבין
 ראשי "דור המדינה" שיש לו ילדים, והדבר
 בעל השפעות רבות וחיוניות על יצירתו •
 קבוצת משוררים תל-אביבית עומדת לפנות
 בבג"ץ נגד קרן תל-אביב לסיפרות ולאמנות
 שהעניקה השנה כספים למו"ל-שורר אי-
 תמר יעוץ-קסמן, על-גנת שיוציאלאור
 מעבודותיו. לטענת העותרים קיים כנס
 בהענקת מענק למו"ל שהינו משורר, על-
 מנת שיוציא לאור את שיריו-שלו • צוסי
 תוכנית-הטלוויזיה השבוע - יומן אירועים

יהודה עמיחי
 מי שיש לו ילדים

בגניבת רובה ותחמושת...
 איש בשם רבינו...
 מרמס שבו הוא...
 יום ששם הישיר...
 10 ימים...
 יחידה...
 יחידה...
 יחידה...